

A Kék Pont Alapítvány összefoglalója a
budapesti kábítószerügyi helyzetről, illetve
a Kék Pont által 2023-ban végzett
tevékenységek összefoglalása

ÖNKORMÁNYZATI ÉS SZAKMAI
PARTNEREINKNEK

kékpont

2024, Budapest

TARTALOM

1	Vezetői összefoglaló	3
2	A szenvedélybetegségek problémájáról	4
3	A Kék Pont	6
4	A szerhasználók és hozzátartozók érdekében végzett tevékenységeink a 2021-2026-os stratégiai ciklusban	6
4.1	Alacsonyküszöbű szolgáltatások	7
4.2	Prevenció	7
4.3	Járóbetegellátás.....	7
4.4	Felépülést célzó, közösségi szociális ellátás.....	8
4.5	Hozzátartozók számára nyújtott szolgáltatások	8
5	A szolgáltatások igénybe vételének előző időszakbeli tapasztalatai számokban.....	9
5.1	A szolgáltatások igénybe vétele a 2010-es évek második felében.....	9
5.2	A 2021-es járványügy helyzet tapasztalatai.....	9
5.3	A járványügyi időszak megjelenési adatai.....	10
6	A Kék Pont 2023. évi tevékenységei	13
6.1	Pesti Felépülési Központ (VIII. és IX. kerület) 2023. évi tevékenységei	13
6.1.1	Munkatársaink és a humán erőforrás fejlesztése	14
6.1.2	Infrastruktúra	14
6.1.3	A megjelenő kliensek adatai.....	14
6.1.4	A IX. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumban végzett munka	17
6.2	Budai Felépülési Központ (III. kerület) 2023. évi tevékenységei.....	17
6.2.1	Munkatársaink és a humán erőforrás fejlesztése	18
6.2.2	Infrastruktúra	18
6.2.3	A megjelenő kliensek adatai.....	18
6.2.4	A III. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumban végzett munka	20
6.3	Utánpótlásképzés	20
6.4	Az Innovációs Munkacsoport tevékenysége 2023-ban.....	21
6.5	Száraz November.....	22
6.6	Tépőzár	23
6.7	Józsanság Háza	23

1 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

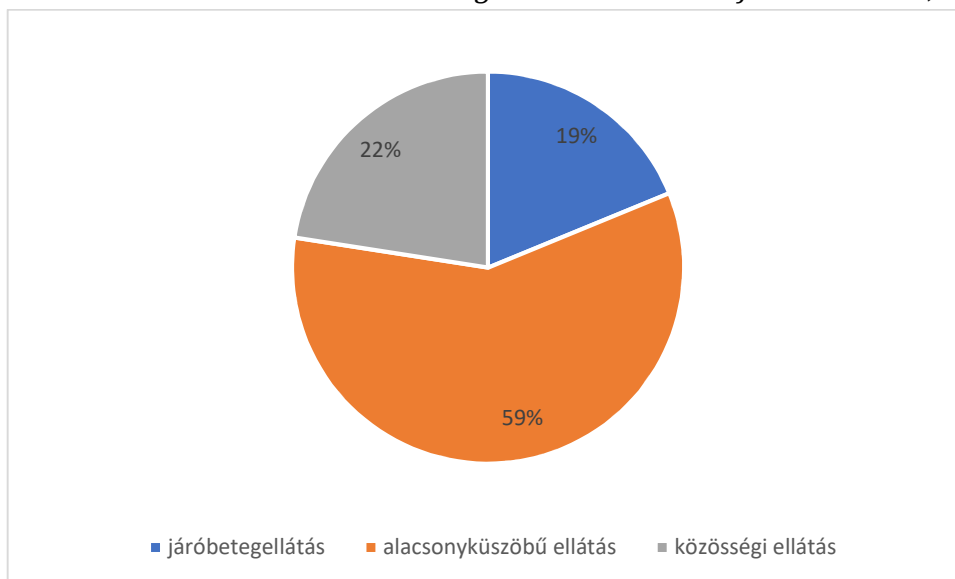
A Kék Pont Alapítvány alapítása óta a szenvedélybetegségekkel küzdő emberek és hozzátartozóik segítségét végzi. Feladatunk nem csak a kliensek és hozzátartozók kezelése, hanem a szerhasználattal kapcsolatos szakmai és társadalmi diskurzusban való részvétel, az előítéletek és a stigmatizáció oldása. Ezért államilag finanszírozott, szociális és járóbetegellátásból álló főtevékenységünk mellett projektek, önkormányzati és céges együttműködések, illetve egyéni és közösségi adományokból finanszírozottan egyéb szakirányú tevékenységeket is végzünk. Így támogatjuk a felépülő közösségeket, tájékoztató előadásokat tartunk a szerhasználattal veszélyeztetett csoportok, és oktatásokat a velük foglalkozó szakemberek részére. Lakossági mértékletesség kampányokat, szakmai eseményeket szervezünk, és részt veszünk a szakmai utánpótlás nevelésében, a szakirányú adatgyűjtésben és kutatásban is.

Alapítványunk háromféle kliensellátással foglalkozik:

1. járóbetegellátás
2. alacsonyküszöbű ellátás
3. közösségi ellátás

Az esetek 2023. évi, ellátási formák közötti megoszlását az 1. ábra mutatja.

1. ábra: Az esetszámok megoszlása az ellátási formák között, 2023

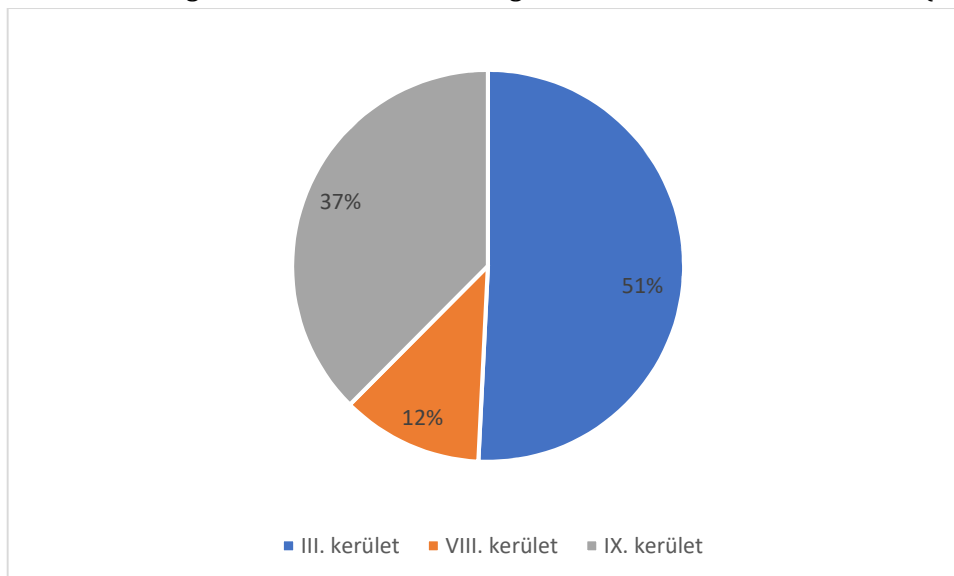

Forrás: saját szerkesztés

A 2022-től bevezetett szakmai program protokollja szerint a közösségi ellátásban megjelenő kliensek mindegyike legalább egy alkalommal orvosi állapotfelmérésen vesz részt – orvos vagy felügyelete alatt szakpszichológus végzi.

Alapítványunk három, a szenvedélybetegeket célzó, közösségi szociális szolgáltatásban 2023 évben összesen 642 klienst látott el, ez az előző évi 132%-a. Összesen 5607 konzultációt végeztünk, ami az előző évi 104%-a. A közösségi ellátásban résztvevő kliensek kerületenkénti megoszlását a 2. ábra mutatja.

2. *ábra: Közösségi ellátás klienseinek megoszlása ellátási területenként (n=642 fő)*

Forrás: saját szerkesztés

A közösségi szolgáltatást igénybe vevők pszichiátriai, pszichológiai, addiktológiai egyéni konzultációt, hozzátartozói csoportos konzultációt és jogsegély szolgáltatást vettek igénybe. Az elmúlt évekre jellemző tendenciaként 2023-ben is nőtt az önkéntes jelentkezőként érkező ellátottak száma, miközben az elterelésre érkezőké csökkent – a VIII-IX. kerületi ellátást kizárólag önkéntesen jelentkezők vették igénybe. Stagnált a jogsegély szolgáltatás iránti igény, a hozzátartozók számára pedig 2023-ban Fővárosi támogatással többféle szolgáltatást is kínáltunk. Így személyes és online hozzátartozói csoportot, anonim, online konzultációt, relaxációs csoportot. A projektben bővítettük a szülőknek és szakemberek szóló információs képzések körét, illetve kliensedukációs anyagokat dolgoztunk ki, amiket 2024-től használunk majd. E mellett az év nagyobb részében visszaesés megelőző csoport is működött, szintén a Fővárosi támogatású projektből.

Alacsonyküszöbű szolgáltatásokat a III. és a IX. kerületben folytatunk, azokat 2023-ban 1670 fő vette igénybe, ez az előző év bázisán 10 százalékpontos bővülést jelent. A járványügyi időszakban kialakított online szolgáltatásaink az igénybevétel kb. 20%-át teszik ki, 2022 óta ismét a személyes alapú megkeresések és közösségfejlesztés dominálnak.

Jelen beszámoló első része a jelen helyzet értékelését és megoldási javaslatainkat tartalmazza. A második fejezet a Kék Pont Alapítvány tevékenységeit mutatja be általában, kitérve az elmúlt évek tendenciáira, a 3-5. fejezetek a Gát utcai és Békásmegyeri ambulanciák 2023. évi tevékenységeit, illetve a Kék Pont szakmai innovációval összefüggő tevékenységeit mutatja be.

2 A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEK PROBLÉMÁJÁRÓL

A szenvedélybetegségek, az addiktív problémák a magyar társadalomban álságosan és ellentmondásosan kezelt jelenségek. Miközben nagy az alkoholfogyasztás elfogadottsága, sőt az alkoholfogyasztásra buzdító üzenetek is mindennaposak, a problémaívás megjelenésével az addigi fogyasztó megbélyegzetté válik. Nehezen jut megfelelő egészségügyi, szociális vagy

más segítséghez. A tömeges problémás szerhasználat hatásai nemzetgazdasági szinten is jelentkeznek és a közbiztonságot is veszélyeztetik. Ez a társadalom közérzetét, hangulatát, szolidaritását is negatívan befolyásolja.

A kábítószer használók társadalmi elutasíttósága a legnagyobb a társadalmilag nemkívánatos csoportok közül. A kábítószer fogyasztást övező társadalmi diskurzus – a kirekesztésen és a stigmatizáción keresztül – alapvetően az egyén hibájaként állítja be a jelenséget. Így a kábítószer-problémákkal küzdő egyének és családtagjaik nem motiváltak a kezelésre. A morális ítékezés a szakemberek számára is nehézzé teszi a “józan”, azaz értékítéletek helyett a probléma gyökereire és a lehetséges megoldásokra koncentráló társadalmi diskurzust.

A magyar társadalom az elmúlt évtizedben a kábítószer-problémára fokozódó kriminalizációval reagált, miközben a kábítószer-probléma kezelésére hivatott állami közigazgatási csúcsszervek (pl. nemzeti kábítószerügyi koordináció) államigazgatási és szakmai presztízse és a rendelkezésre álló állami pénzalap is jelentősen csökkent. Erre az időszakra esik az új pszichoaktív anyagok (herbál vagy biofű, kristály vagy penta) megjelenése, ami teljesen megváltoztatta a drogpiacon. A kábítószer-probléma minőségi átalakulása és az azt menedzselő intézményrendszer leépülése párhuzamosan haladt. Mindennapossá váltak a média által felkapott utcai jelenetek, amik a társadalmi előítéletességet növelik, és a szolidaritást csökkentik. Ez a megbotránkoztató, otrombán tréfás, de mindenképpen elutasító stílus vált a drogproblémák bemutatásának szinte kizárólagos formájává.

A tisztánlátást nehezíti, hogy Magyarországon jelenleg a szerhasználat, így az illegális szerekkel kapcsolatos kutatások igen szórványosak. Általános adatokkal a Nemzeti Drogfókuszpont éves jelentései szolgálnak. A Fókuszpont csak összegyűjti az ellátóktól a meglévő adatokat, nincs lehetősége arra, hogy egy-egy földrajzi területre vagy részproblémára fókuszáló strukturált adatgyűjtést végezzen. Az elért problémái miatt így éppen a veszélyeztetett, többszörösen hátrányos helyzetű csoportokról tudunk a legkevesebbet. Az addiktológiai kezelésbe kerültek országos adataiból kiderül, hogy:

- a súlyosan addiktív drogokat használó kliensek (amfetamin, heroin, MDMA – Ecstasy használók) a kannabisz-használóknál jóval kisebb arányban jelentek meg a kezelőhelyeken.
- alacsony az önkéntesen jelentkezők aránya, még a kannabisz-használók 87%-a is kábítószerrel összefüggő bűncselekmény miatt jelent meg a kezelésben.
- a herbál, biofű, kristály használók alig jelentek meg az ellátásban. Részben, mert a fogyasztók nem motiváltak, nem keresik a kezelést, részben a kezelőrendszer nem képes elérni őket, a számukra megfelelő szolgáltatást nyújtani.

A szakértői becslések és a szórványos kutatások szerint ez a fogyasztásban az új típusú pszichoaktív szerek (UPSZ) vezetnek ma Magyarországon és Budapesten. A használók elsősorban többszörösen hátrányos helyzetű, marginalizálódott, alacsony iskolai végzettségű személyek. Szerhasználatuk motivációja a túlélés. Ebben különböznek a többi, elsősorban rekreációs használótól. Velük addiktológiai kapcsolatfelvétel szinte egyáltalán nem történik. Korábban a tücsere programok érték el ezt a populációt, jelenleg, eseti jelleggel, a hajléktalan-ellátásban jelennek meg. Közbiztonsági szempontból közülük kerülnek ki a leginkább látható szerhasználók. Körükben, a korábbi injekciós használat helyett, a szippantás és a fóliázás aránya nőtt meg.

3 A KÉK PONT

1996-ban alapítottuk meg a Kék Pontot. Akkor úgy ítéltük meg, hogy Magyarországon hiányoznak az olyan intézmények, ahol komplex módon, egy intézmény keretében, összehangoltan nyújtanak egészségügyi, szociális és jogi szolgáltatásokat a pszichoaktív szerhasználó klienseknek. Láttuk, hogy a szerhasználókat nem lehet pusztán orvosi esetként kezelni, hiszen sokféle problémájuk lehet, amivel foglalkozni kell. Valljuk, hogy nem „gondozni” kell ezeket a klienseket, hanem a felépülésüket segíteni, támogatni őket a jobb életminőségük elérésében. Az alapításkor is úgy gondoltuk, hogy ha egy szerhasználó nem akarja abbahagyni a szerhasználatot, akkor is foglalkozni kell vele, csökkenteni a szerhasználat ártalmait. Így hoztuk létre a Kék Pont Alapítványt. Önkénteseinkkel együtt közel 50 munkatársunk dolgozik a két drogambulanciánkon, a prevenciós programokban és az ártalomcsökkentő kezdeményezéseinkben.

2015-től a Kék Pontnál meghatározóvá vált a felépülési szemlélet. A felépülés az egyén józan életét jelenti: nem pusztán a szermentességet, hanem az életvitel egészére, az életminőségre kiterjedő javulást, fejlődést. Jelenti az egészség holisztikus megközelítését, az egyénnek a közösségekben elfoglalt helyzetének változását. A felépülő visszaadja a törődést annak a közösségnek, amelynek ártott a szerhasználatával. Megnöveli a kölcsönös segítséget nyújtó közösségek szerepe.

Misszióink:

Egy általunk megálmodott jövőben az emberek nagyfokú önismerettel és nyitottsággal néznek szembe a szenvedélyek okozta kihívásokkal és elsajátítják a mértékletesség erényét. A Kék Pont célja, hogy a problémás szerhasználat társadalmi jelenségével foglalkozva elősegítse egy befogadó és produktív társadalom megszerveződését.

4 A SZERHASZNÁLÓK ÉS HOZZÁTARTOZÓK ÉRDEKÉBEN VÉGZETT TEVÉKENYSÉGEINK A 2021-2026-OS STRATÉGIAI CIKLUSBAN

Tevékenységeinket jelenleg két telephelyen végezzük. A szenvedélybetegek közösségi ellátása tevékenység az egész fővárost lefedi, elsősorban a III., VIII. és IX. kerületre koncentrál. A tevékenység keretében elsősorban önkéntesen jelentkező szerhasználók számára egyéni konzultációt nyújtunk. Ezt a hozzátartozók számára nyújtott konzultációk, illetve az elterelés egészíti ki. A szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása tevékenységünk a III. és IX. kerületre fókuszál. Ennek keretében a szakemberek érzékenyítését célzó és a megkereső munkát támogató információs előadásokat tartunk. A veszélyeztetett fiatalok számára prevenciós célú, a felépülők számára támogató közösségeket szervezünk. 2017 óta működik anonim online konzultációs felületünk. A fenti szociális ellátásokat kezdettől fogva megalapozza és támogatja egészségügyi ellátásunk. Szendélybetegek és családtagjaik részére addiktológiai járóbetegellátást jelenleg III. és IX. kerületi ambulanciáinkon kínálunk.

4.1 Alacsonyküszöbű szolgáltatások

A program által érintett célcsoportok a IX. és III. kerületben élő, vagy ott tartózkodó szerhasználók, a fiatalok, akik nem droghasználók, de életkörülményeikből adódóan veszélyeztetettek tekinthetők, előzőek hozzátartozói, illetve a velük foglalkozó szakemberek. A program által nyújtott, tipikus szolgáltatások:

- **Megkereső munka, rendelkezésre állás és kapcsolattartás:** ezzel elsősorban a rejtőzködő, problémás droghasználók, droghasználó csoportokat kívánjuk elérni, illetve a problémás használat veszélyeztetetteket, a probléma kialakulásának megelőzése és a problémás használat korai felismerése érdekében.
- **Információnyújtás:** kezelőhelyekről, szociális és egészségügyi ellátásokról, jogi helyzetről, a drogok fajtáiról, hatásmechanizmusokról, használatuk rövid és hosszú távú veszélyeiről, lehetséges váratlan következményeiről stb. Online vagy személyes beszélgetés, illetve kiadványok segítségével történhet.
- **Tanácsadás, pszichoedukáció:** ártalomcsökkentés, kríziskezelés vagy magasabb szintű, illetve más formájú (pl. kórházi) ellátásba irányítás céljával történhet, speciális formája a jogsegély, a szerhasználattal összefüggő jogi (rendőrségi, bírósági) ügyek kezelésének segítése. Tanácsadás online vagy személyes formában nyújtható. A pszichoedukációs tevékenység körébe tartozik a hozzátartozói, a visszaesés-megelőzési és az egyéb, nem terápiás célú, anonim csoport.
- **Közösségépítő programok** szervezése, felépülési közösségek generálása és támogatása.

4.2 Prevenció

A preventív szolgáltatások terén a hagyományos iskolai preventív foglalkozásokat 2007-től előbb a szülőket is bevonó programok, 2015 után a fiatalokkal foglalkozó szakemberekre fókuszáló programok váltották fel. A hangsúly jelenleg is a veszélyeztetett csoportokkal foglalkozó szakemberek képzésén van, annak érdekében, hogy ezek a szakemberek a preventív tevékenységet a mindennapi munkában végezhesék. Jelenleg személyes formájú képzésen két akkreditált szakember továbbképzésünk érhető el, e mellett egy tájékoztató jellegű képzés online és személyes formában, illetve egy akkreditált e-learning képzés áll rendelkezésre. A preventív jellegű tevékenység másrészt a lakossági mértékletességkampányokban érhető tetten, amelyek célja a tartós és mértékletes örömförzés élvezet elősegítésével a problémás fogyasztás kialakulásának megelőzése. Legfontosabb mértékletesség fókuszú kampányunk a Száraz November, e mellett 2022-től egész éven át kínálunk eszközöket, információkat a mértékletes örömfogyasztás jegyében.

4.3 Járóbetegellátás

A járóbetegellátás a felépülést támogató szolgáltatások sorában az ellátási folyamat elején helyezkedik el. Minden hozzánk kerülő szerhasználati vagy viselkedési zavarral jelentkező klienst szakorvos vagy szakorvos jóváhagyásával szakpszichológus vizsgál meg (előzetes állapotfelmérés). Ezt követően irányítjuk a klienst a számára megfelelő egyéni és/vagy csoportos ellátásba a közösségi ellátás keretein belül. Az állapotfelmérés eredményének

függvényében szakorvosi ellátásra tartósan is sor kerülhet, akár önállóan, akár a más szakember (pl. addiktológiai konzultás, pszichológus stb.) által nyújtott ellátás kiegészítéseként. Szakorvosi ellátásra, szükség szerint, a más szakemberrel végzett folyamat bármely pontján lehetőség van. Ilyen esetben, ha a kliens problémái, szükségletei ezt indokolják, a más szakember jelez a szakorvosnak, így történik meg a kliens szakorvosi vizsgálata. Ezt követően a kezelés a szakorvos javaslatának megfelelően változik: kiegészülhet eseti vagy rendszeres orvosi felügyelettel, konzultációkkal.

Járóbetegellátásunkat elsősorban szenvedélybetegek, másodsorban hozzátartozóik veszik igénybe, elsődlegesen egyéni konzultációk formájában. A szolgáltatás a társadalombiztosítással rendelkezők részére térítésmentes, III. és IX. kerületi ambulanciánkon, három fő pszichiáter, addiktológus szakorvos által biztosított. Orvosaink jelentős tapasztalattal rendelkeznek a rehabilitációs intézménybe való bekerülést segítő előgondozásban, a visszaesés megelőzésében, illetve a kettős diagnózisú kliensek tartós kezelésében is.

4.4 Felépülést célzó, közösségi szociális ellátás

A szakorvosi vagy szakorvos által felügyelt szakpszichológusi állapotfelmérést követően a szociális szolgáltatás keretében nyújtott közösségi ellátásba kerülnek. Ez az ellátás lehetőséget ad a legális és illegális drogokat használó kliensek számára, hogy egy jól tervezett segítő-kliens kapcsolatban építsék önmagukat. Az egyéni esetmunkát gyakran családgondozás egészíti ki, nagy hangsúlyt fektettünk az orvosi és terápiás beavatkozások után az utógondozásra. Az ellátás elsősorban egyéni konzultációk alkalmával történik, a társadalombiztosítással rendelkezők számára térítésmentesen elérhető. A konzultációkon a szerhasználattal, viselkedési addikcióval közvetlenül összefüggő kérdéseken túl a kliens életvitelével kapcsolatos, stresszt okozó tényezők közül több is szóba kerül. Az együttműködés fő célja a kliens célelérésének segítése a jobb életminőség érdekében.

4.5 Hozzátartozók számára nyújtott szolgáltatások

A szülői és más hozzátartozói konzultáció szervesen kapcsolódik a Kék Pontban folyó gondozó-gyógyító tevékenységhez. A szolgáltatások a szülők és más hozzátartozók mentális egészségének javítását, a problémás szerhasználóval való kapcsolatuk tisztázását, az addiktív viselkedés hátterének mélyebb megértését és realisabb értékelését, valamint ezzel összefüggő problémakezelésük javítását célozta. Egyéni konzultációt, térítésmentes formában kizárólag a szolgáltatási kapacitás 30%-áig, elsősorban a hozzánk járó kliensek hozzátartozói számára nyújtunk, hozzátartozói csoportunk anonim, térítésmentes formában, az alacsonyküszöbű ellátás keretében érhető el. Esetenként, adomány vagy projekt finanszírozásban pár és családkonzultációra, és tematikusan vagy célcsoportra fókuszált hozzátartozói csoportok szervezésére (pl. kamaszcsoport, női csoport...) is lehetőségünk van.

A csoportba jelentkező hozzátartozók a hozzátartozói csoport vezetőjével vesznek részt előszűrésen, ezt követően kerülnek a csoportba. Amennyiben a hozzátartozónak később egyéni terápiára vagy szakorvosi segítségre van szüksége, a csoport vezetője a járóbetegellátásba, állapotfelmérésre irányítja át.

5 A SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBE VÉTELÉNEK ELŐZŐ IDŐSZAKBELI TAPASZTALATAI SZÁMOKBAN

A fejezet a két telephelyen működő, összesen öt szociális szolgáltatás igénybe vételének változó tendenciáit elemzi a 2010-es évek második felétől, kitérve a járványügyi helyzet okozta változásokra és a legfrissebb, összesített adatokra.

5.1 A szolgáltatások igénybe vétele a 2010-es évek második felében

A VIII-IX. kerületi szenvedélybeteg ellátásnak helyet adó Pesti Felépülési Központ 2013-16 között átlagosan évi 135 új droghasználó klienst fogadott a járóbetegellátásban és a szociális ellátásban, ez a szám 2017-20 között 200 főre emelkedett. Az előző években regisztrált kliensekkel együtt így 2017-ig évente közel 300, ezt követően 400 droghasználó klienst láttunk el. A szerhasználókkal és a hozzátartozókkal éves átlagban több mint 2400 találkozás (terápiás alkalom, konzultáció, csoportfoglalkozás stb.) történik. Jelentősebb forgalomcsökkenés mindössze 2011-2012 között volt megfigyelhető, amikor a finanszírozást átalakították. A 2017-ben kialakult várólista 2018-ra állandóvá vált.

A III. kerületi telephelyen működő Budai Felépülési Központ járóbetegellátása és szociális ellátása 2006-15 között átlagosan 100 új droghasználó klienst fogadott. Az előző években regisztrált kliensekkel együtt ebben az időszakban átlagosan évente közel 200 droghasználó klienst láttunk el, a szerhasználókkal és a hozzátartozókkal éves átlagban közel 1700 kontaktust történt. A rövid ideig tartó forgalomcsökkenés 2012 után itt is megfigyelhető volt, majd a kliensszám meredeken emelkedett, a 2016-19-es időszakra az éves kliensszám megduplázódott, ezen belül átlagban 3,5-szörösére nőtt az új, felére csökkent a tartós kliensek száma.

5.2 A 2020-es járványügyi helyzet tapasztalatai

A járványügyi helyzet hatásait két szempontból, a kliensek és a munkatársak oldaláról is érdemes elemezni. Bizonyos *klienscsoportok* számára a karantén előrelépést jelentett. Lett tér, idő belevágni a józanságba, jobban tudták strukturálni magukat, és így több az elhatározás a szerhasználat elhagyása irányába, ami sikeres is. A 2020-21-es, új jelentkezők egy része a fenti motiváció mentén érkezett az év során, további részük a koronavírussal valamilyen összefüggésben (krízis, visszaesés). Ezzel együtt tapasztalható, hogy a felépülők önállóbbak, hiszen nem lehet minden problémával az ambulanciára berohangálni és segítséget kérni, így a kisebb problémáikat önállóan megoldják, ami az én-hatékonyságot növeli. Ez a józanság megtartásában fontos katalizátor. E mellett 2020-21-ben olyanok is konzultációs, terápiás kapcsolatba kerültek, akiknek a hagyományos ellátási formában erre nem volt lehetőségük (életterük, időbeosztásuk, munkájuk miatt). Az online forma megkönnyítette az olyan esetek ellátását is, amikor a tünetek gyakori, akár napi szintű monitorozására és intervencióra volt szükség, pl. krízisek esetén vagy gyógyszeresen kezelendő alkoholelvonásban. Ezzel együtt az online ellátás számos kliensnek okozott technikai problémát: az alacsonyabb iskolázottságú, idősebb kliensek nem jól vagy nem szívesen használják az eszközöket, az alsó középszintű klienseknél pedig gyakran az okoz nehézséget, hogy nem jutnak hozzá a szükséges eszközökhöz (pl. a családban egy telefon van, vagy nincs internet előfizetés).

Ezért a 2020-as, első járványhullám alatt kidolgozott online ellátási formákat 2020-ban és 2021-ben is fenntartottuk. A Gubacsi úti hajléktalanok nappali ellátó intézményébe kihelyezett online szolgáltatási pont is fennmaradt.

A járványügyi helyzet az **alapítvány és munkatársaink** számára is járt pozitív és negatív fejleményekkel egyaránt. Az online szolgáltatások nyújtása számos tanulsággal és lehetőséggel szolgált, amiket szolgáltatásaink fejlesztéséhez használtunk fel. E mellett lehetőséget adott kollégák munkaidejének rugalmasabb ütemezésére. Ugyanakkor a szolgáltatási forma működtetése a korábbinál nagyobb, folyamatos terhet rótt a kollégákra. A járvány ideje alatt megnőtt a szolgáltatási igény, egy-egy kliens lényegesen több konzultációt vett igénybe, így az egy kliensre jutó konzultációs alkalmak az előző évekhez képest 5-6-szorosukra emelkedtek. Ez azzal együtt is a szakmai munkatársak leterheltségét fokozta, hogy a kliensszám az utóbbi évek 400 fős átlagához képest kb. negyedével esett vissza, hiszen a kliensek a szokásos havi, kétheti konzultációs alkalmak helyett heti legalább egy konzultációt igényeltek.

5.3 A járványügyi időszak megjelenési adatai

A Kék Pont 2021-ben, közösségi ellátásaiban összesen 557 klienst látott el, ez az előző évi 85%-a. Az ellátásba az év során összesen 379 új ellátott jelentkezett, azaz az új kliensek száma az össz-kliensszámhoz hasonló arányban csökkent. Az 1. sz. táblázat a kerületenkénti, 2020. és 2021. évi klienslétszám adatokat mutatja. A csökkenést 2021-ben jelentős arányban a III. kerületi új kliensek számának csökkenése okozta. Ennek oka, hogy a korábbi pszichiáter szakorvos távozását követően ezen az ambulancián a járóbeteg ellátás egy ideig helyettesítéssel működött, így a meglévő kliensek megfelelő ellátása mellett csak kevesebb kapacitás maradt az újak bevonására. A III. kerület 2022-es helyzetét és az ellátás adatait részletesen az V. fejezet írja le, míg a Gát utcai ambulancia 2022-es tevékenységét a IV. fejezet elemzi.

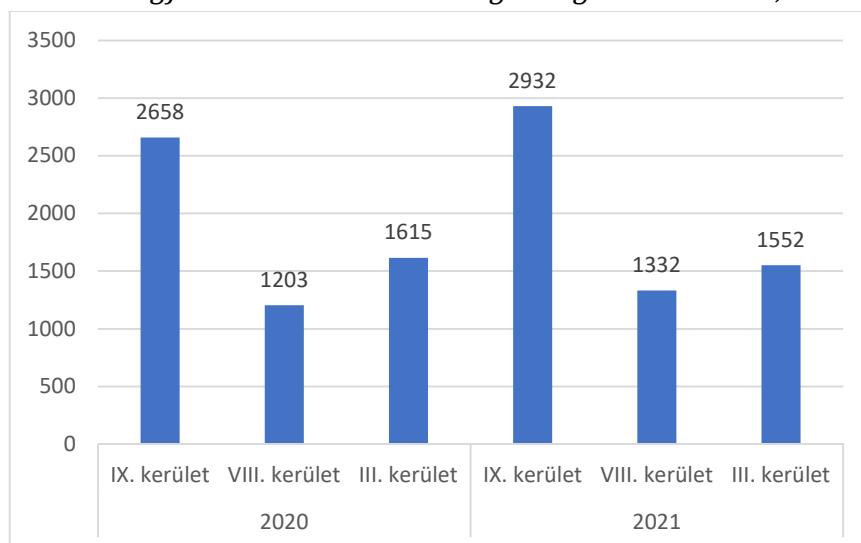
1. táblázat: 2020-21. évi kliensszámok a járóbetegellátásban és a szenvedélybetegek közösségi ellátásában (fő)

	2020			2021		
	IX. kerület	VIII. kerület	III. kerület	IX. kerület	VIII. kerület	III. kerület
ellátott klienseinek száma összesen*	308		345	204	81	272
ebből új	122		317	86	37	256

Forrás: saját szerkesztés

* járóbetegellátásban valamennyi, a közösségi ellátásban megjelenő kliens legalább egy alkalommal megjelenik, orvosi állapotfelmérés céljából

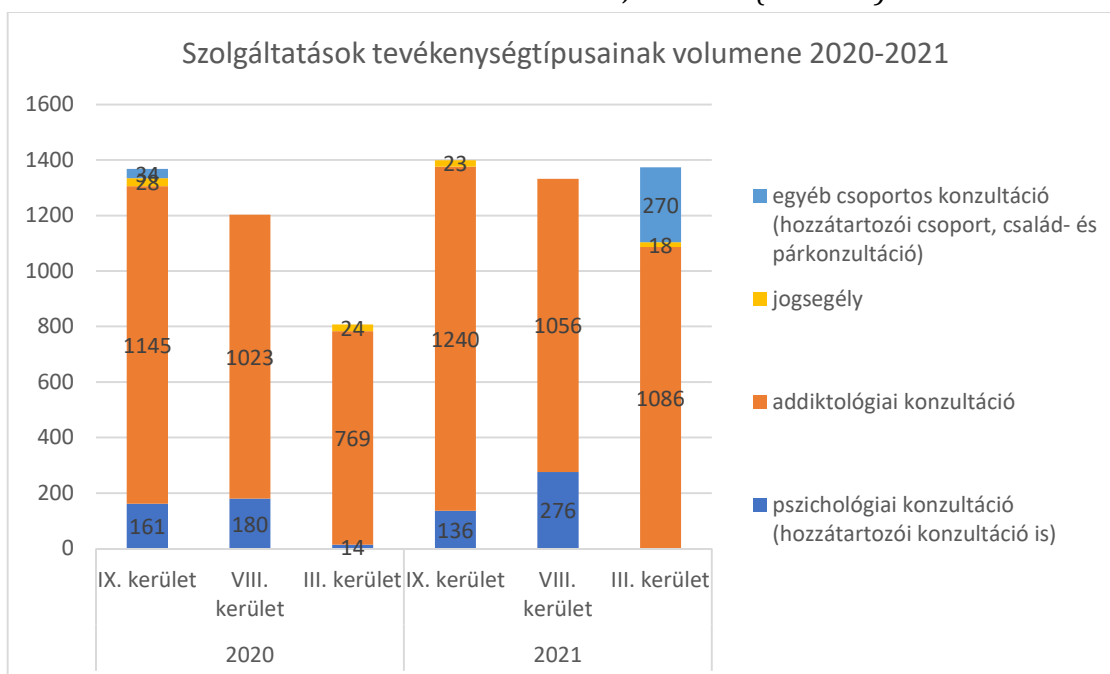
3. ábra: Megjelenések száma közösségi szolgáltatásonként, 2020-21 (alkalom)

Forrás: saját szerkesztés

A megjelenések száma 2021-ben a közösségi ellátásokban az előző évihez képest minden területen növekedést mutatott. A közösségi ellátás megjelenési számait a három kerületben az 5. ábra mutatja. A közösségi ellátás konzultációs alkalmait négyféle alapvető szolgáltatástípus között oszlottak meg. A 2020-21-es évi megoszlásokat a szociális ellátásokban, kerületenként a 6. ábra mutatja.

4. ábra: A közösségi szolgáltatások tevékenységtípusainak volumene a kerületenként, 2020-21 (alkalom)

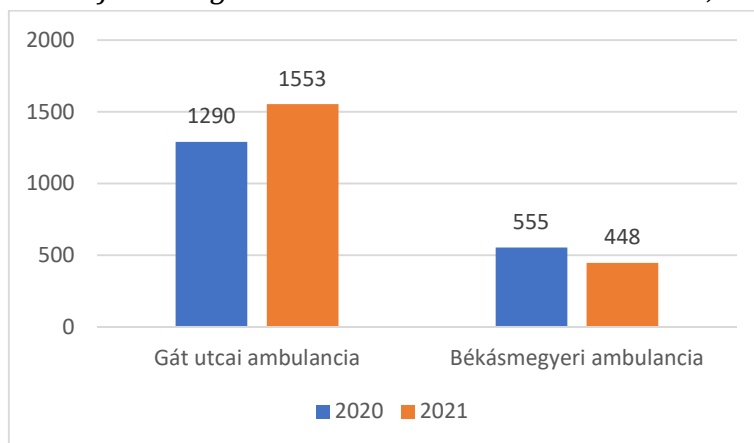

Forrás: saját szerkesztés

A járóbetegellátás 2020-21. évi szolgáltatási volumenét a 7. ábra mutatja. A Gát utcai ambulancián ezen a szolgáltatási területen is igénynövekedést észleltünk a két év során. A III. kerületben, a fentebb már részletezett ok miatt mintegy 19%-os csökkenés figyelhető meg a

járóbetegellátásban. A havi teljesítményadatokat áttekintve látható, hogy a helyettesítés időszakában a csökkenés ennél jelentősebb volt, míg az új pszichiáter szakorvos novemberi kezdését követően a teljesítmény emelkedni kezdett. Ezért a járványügyi időszak végén arra számítottunk, hogy 2022-re ezen az ambulancián is ismét megközelítjük a járóbetegellátás 2020-as volumenét, ami az OEP által finanszírozott felső volumenkorlátot érte el.

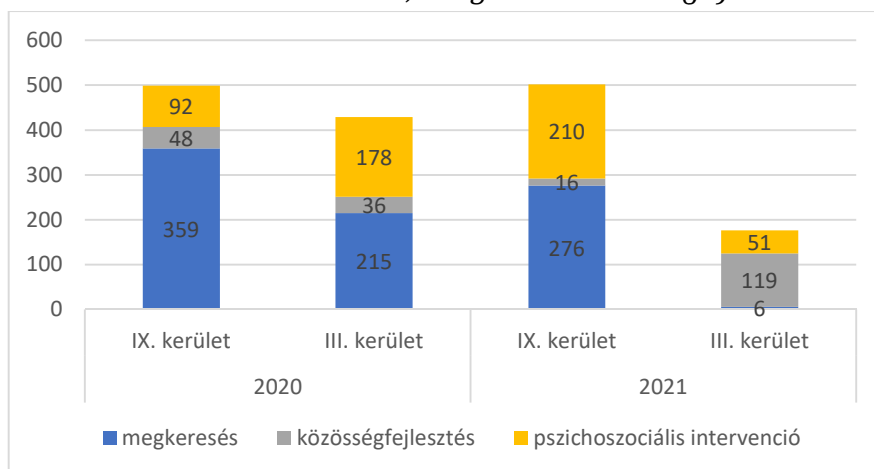
5. ábra: A járóbetegellátás volumene a két ambulancián, 2020-21 (alkalom)

Forrás: saját szerkesztés

Az alacsonyküszöbű ellátást 2019-et követően változó tendencia jellemezte. A járvány hatására a megkeresési és közösségfejlesztési tevékenységek az online térbe helyeződtek át, szűrések, személyes részvételt igénylő programok szervezésére 2020-21-ben csak egy-egy rövid időszakban volt mód. Lakossági mértékletesség kampányainkra épülő online felületeink működése azonban megélénkült, online formában, heti rendszerességgel működött a hozzátartozói csoport is. A személyes pszichoszociális intervenciót nagyrészt az online konzultáció váltotta fel, aminek igénybe vételében az előző időszak átlagához képest 2020-21-ben mintegy 30%-os növekedés volt tapasztalható. Az alacsonyküszöbű szolgáltatásban megjelenők számát évenként és szolgáltatásonként a 8. ábra mutatja.

6. ábra: Az alacsonyküszöbű ellátás szolgáltatásainak igénybevétele 2020-21-ben, szolgáltatásonként (fő)

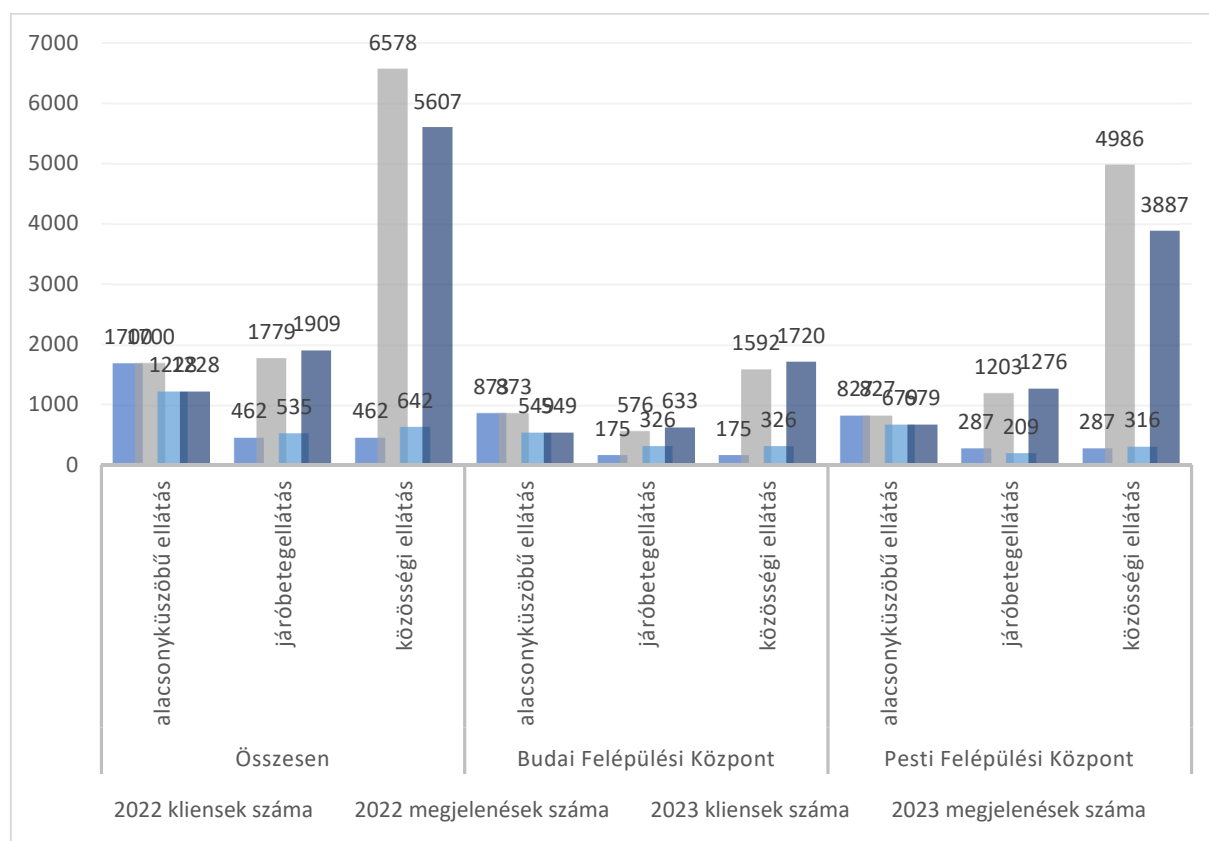

Forrás: saját szerkesztés

6 A KÉK PONT 2023. ÉVI TEVÉKENYSÉGEI

Jelen fejezet az Alapítvány 2023-as tevékenységeinek részleteit ismerteti. A fejezet kitér a két felépülési központban végzett, alacsonyküszöbű, járóbetegellátás és közösségi ellátás tevékenységekre. A 7. ábra ezek 2022-23. évi adatait összegzi, területenként és szolgáltatásonként bemutatva a kliensszámokat és megjelenési adatokat.

7. ábra: Kliensszámok és megjelenési adatok összegző táblája szolgáltatásonként és ambulanciánként, 2022-23

Forrás: saját szerkesztés

A fejezet második fele az innovációs munkacsoport tevékenységét, a mértékletesség kampányok 2023-as eredményeit és az utánpótlás képzésében 2023-ban végzett feladatokat összegzi.

6.1 Pesti Felépülési Központ (VIII. és IX. kerület) 2023. évi tevékenységei

A Pesti Felépülési Központ a Kék Pont IX. kerületi drogambulanciájának bázisán, 2016-ban jött létre. A Kék Pont alapításának évétől, 1996-tól dolgozik Ferencvárosban, Budapest IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatával megkötött együttműködés megállapodás alapján. Az együttműködés célja, hogy a kerületi önkormányzat a Kék Pont tevékenységének segítségével

biztosítsa a ferencvárosi lakosság számára a szenvedélybetegek alacsonyküszöbű és közösségi ellátását. Cél a veszélyeztetett, fiatal kerületi lakosok elérése, drogprevenció megszervezése a kerületi szakemberek segítségével. Az együttműködés sikere érdekében a Ferencvárosi Önkormányzat az alapítvány számára egy helyiségcsoportot is biztosít, amelyben nem csak az alapítvány kerületben végzett szakmai munkája zajlik, hanem egyben a Kék Pont székhelye is.

A Pesti Felépülési Központ része az alapítvány VIII. kerületi Szendélybetegek közösségi ellátása szolgáltatása. 2014-ben, miután a VIII. Kerület Józsefváros Önkormányzata felbontotta az alapítvánnyal kötött együttműködést, a kerületben a szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátását megszüntették, A közösségi ellátás székhelye az Auróra utcai épületbe került. A VIII. kerületi kliensek ellátása a közösségi szolgáltatás keretében lakókörnyezetükben történik. Ha a klienseknek orvosi ellátásra van szükségük, a Pesti Felépülési Központ IX. kerületi orvosi szolgáltatását tudják igénybe venni.

6.1.1 MUNKATÁRSAINK ÉS A HUMÁN ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE

2023 végén a Pesti Felépülési Központban a szakmai feladatokat 16 kolléga és 2-4 önkéntes látja el: pszichiáter, szociális munkás, addiktológiai konzultáns, klinikai szakpszichológus, pszichológus, szociálpedagógus. Az általuk ellátott munkakörök: orvoskonzultáns, gondozó, segítő, terápiás és szociális munkatárs. A járóbeteg ellátást 2 fő, felváltva rendelő pszichiáter és addiktológus szakorvos biztosítja. A felépülési központ, egyben a IX. kerületi ambulancia vezetője a IX. kerületi közösségi ellátást is koordináló munkatárs. Munkáját egy irodavezető és egy VIII. kerületi közösségi ellátást koordináló munkatárs segíti.

A szakmai munkát végző munkatársak kötelező továbbképzésénél irányadó az erre vonatkozó jogszabály, a megbízási szerződéssel rendelő munkatársak a kötelező képzéseik teljesítéséről maguk gondoskodnak. Amikor erre lehetőség van, az alapítvány nagyobb résztvevőszámmal, előadásokkal, szakmai kerekasztalokkal jelenik meg a jelentősebb hazai szakmai rendezvényeken, a részvételi díjakat ilyen esetekben finanszírozza a kollégák számára. 2023-ban a pszichoterapeuta, családgondozó, illetve szakpszichológus képzésre járó kollégák folytatták a képzést, az ütemezés szerinti képzését minden kolléga teljesítette, a gyesről 2022-ben visszatérő kolléga viselkedéselemző képzést kezdett meg a gyes ideje alatt, amit visszatérése után folytat. E mellett 2023-ban is folytatódta a 2018-tól, negyedévente szervezett szakmai napok, amelyek a belső tudásátadás és a módszertani fejlesztés színterei.

6.1.2 INFRASTRUKTÚRA

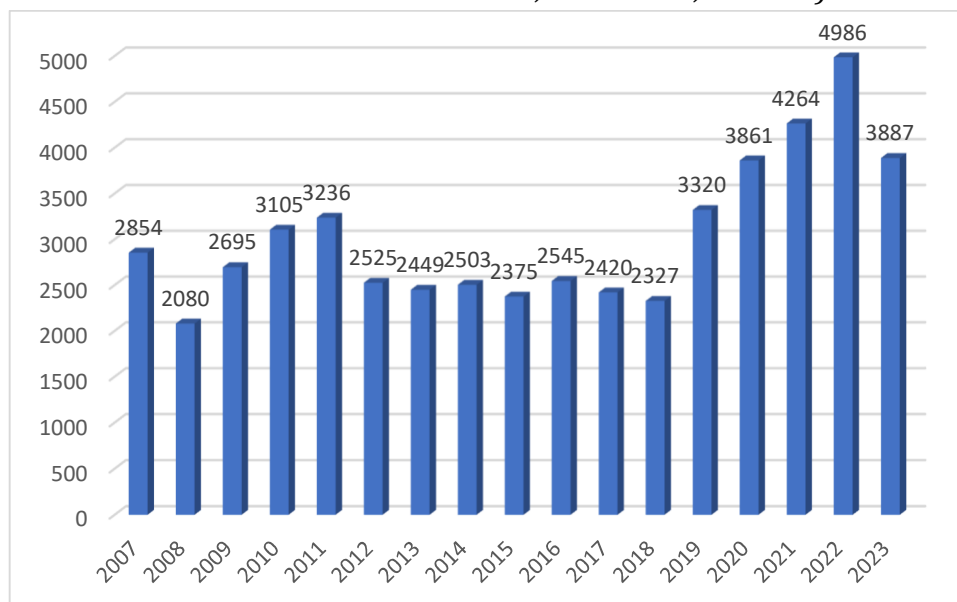
A csökkenő források miatt az infrastruktúra jelentősebb fejlesztésére 2023-ban nem volt mód. A szokásos megelőző karbantartáson túl a mindössze 2 db laptop cseréjére került sor. A beruházást az alacsonyküszöbű ellátás állami finanszírozásából elkülönített forrás tette lehetővé.

6.1.3 A MEGJELENŐ KLIENSEK ADATAI

A Pesti Felépülési Központ 2013-16 között átlagosan évi 135 új droghasználó klienst fogadott. Az előző években regisztrált kliensekkel együtt így évente közel 300 droghasználó klienst láttunk el. A szerhasználókkal és a hozzátartozókkal éves átlagban több mint 2400 találkozás (terápiás alkalom, konzultáció, csoportfoglalkozás stb.) történt.

A közösségi ellátásban jelentősebb forgalomcsökkenés mindössze 2011-2012 között volt megfigyelhető, amikor a finanszírozás átalakítása miatt a feladatmutatót 80-ról 41-re csökkentették. A 2017-től kezdődően az új regisztráltak átlaga 200 főre, az egyidőben ellátottak száma évi 400 fő körülre emelkedett, így a finanszírozott, 41-es feladatmutató helyett 50 feletti feladatmutató teljesült mind a VIII. mind a IX. kerületben. Mivel a feladatmutató emelését a szaktárca ennek ellenére nem engedélyezte, a nem finanszírozott ellátás helyett, a kapacitások figyelembe vételével várólistát alakítottunk ki, annak érdekében, hogy a szakembereink ne terhelődjenek túl, így az ellátás folyamatosan fenntartható legyen. Így sikerült az éves új kliensek számát 100 fő körül tartani, ennek kétharmad részét a IX. kerületi, egyarmadát a VIII. kerületi ellátás fogadja. A járványidőszak alatt azonos kliensszám mellett a kontaktusszám (találkozások száma) emelkedett több mint kétszeresére, így szakembereinket ismét a túlterhelődés veszélye fenyegette. Emiatt felfüggesztettük az elterelésre érkezők fogadását, 2022 óta a VIII. és IX. kerületben 95%-ban önkéntes alapon érkező ellátottaknak nyújtunk szolgáltatást. 2023-ban egyáltalán nem volt eltereléses kliens.

8. ábra: Megjelenések száma a VIII-IX. kerületben (szerhasználók, hozzátartozók, 2007-2023, alkalom)

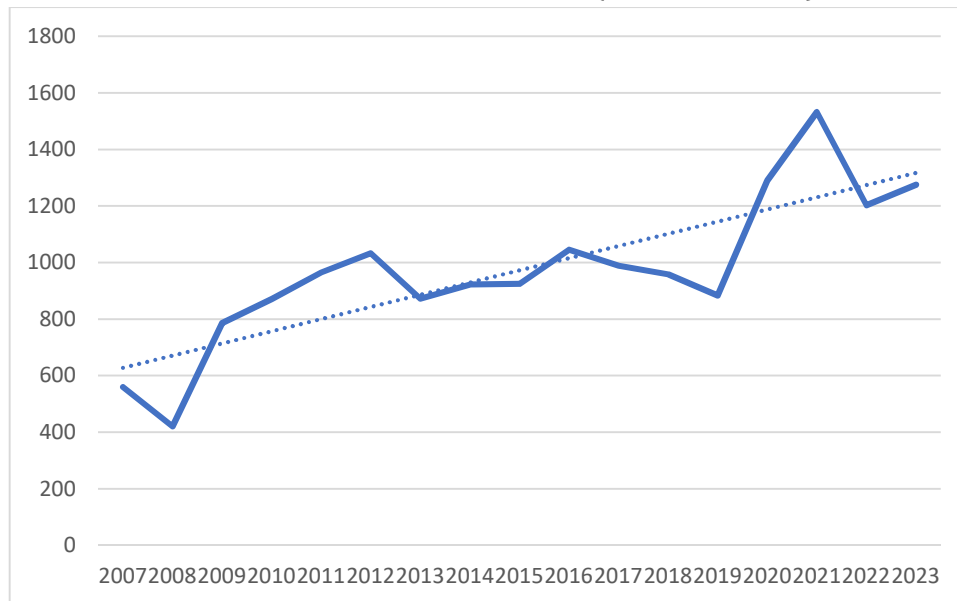
Forrás: saját szerkesztés

Így ismét sikerült az átlagosan 300 fő kliens, átlagosan 2400 konzultáció arányokat visszaállítani. 2023-ban a kliensek közül 98 fő volt új, közülük 60 főt a IX. kerület látott el, összesen a kerületben közel 200 kliens ellátása zajlik. Az éves 2400 konzultációból 1387 szintén a IX. kerületben zajlott.

A járóbetegellátást a közösségi ellátáshoz hasonló tendencia jellemezte az elmúlt években. A járványügyi időszakban az ellátottak száma 20%-kal nőtt, így is az időszak végére ebben az ellátásban közel kéthónapos várólista alakult ki. Ez a várakozási idő az elterelések ellátásának leállítását és kisebb kapacitásbővítést követően némileg csökkent (kb. felére). 2022-től az előzetes állapotfelmérés végzésébe az orvos felügyeletével szakpszichológusjelölteket is bevontunk, így a befogadói várólista megszűnt. Annak viszont, aki a kezelés alatt szorult orvosi segítségre, a krízis eseteket kivéve, még mindig több hetet kellett várnia. 2023-ban 1276 orvosi

konzultáció történt, ami az előző évinél 6%-kal magasabb. Emiatt 2024-ben az orvosi kapacitás ismételt bővítésére van szükség.

9. ábra: A megjelenések megoszlása a járóbetegellátás igénybevétele szerint 2007-2023 között (VIII-IX. kerület,)

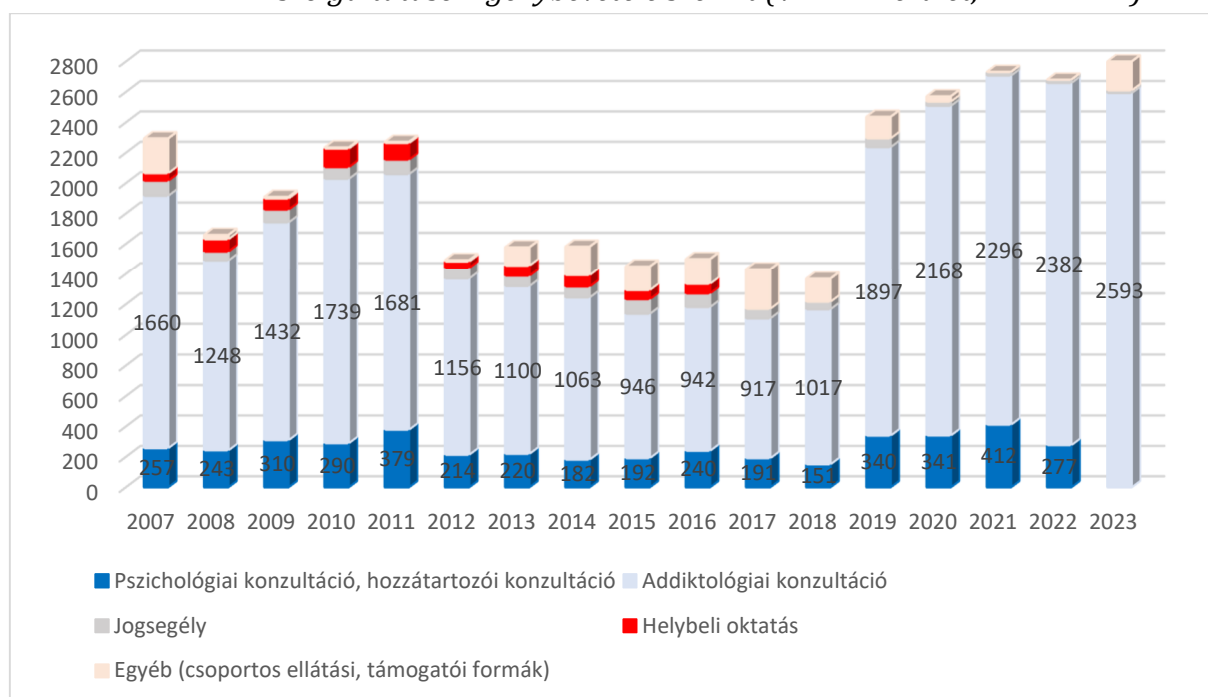
Forrás: saját szerkesztés

2023-ban Fővárosi forrásból kéthetente relaxációs csoportot, illetve, ezzel váltásban visszaesésmegelőző csoportot szerveztünk. A kerületben élők online felületen hozzátartozói csoporthoz is csatlakozhattak. A csoportok 4-7 fő részvételével zajlottak, 2024 márciusáig folytatódnak. Ezt követően a hozzátartozói és a visszaesésmegelőző csoport folytatását tervezzük, a várólistán lévők pedig csoportos pszichoedukációba kapcsolódhatnak be, addig is, amíg egyéni terpááiájukat megkezdik. Továbbra is biztosítjuk az ingyenes jogsegély lehetőségét, amit a kerületi lakosok hétfő délutánonként vehetnek igénybe személyesen, a Gát utcai ambulancián. 2023-ban, egészen 2024 tavaszáig, család és párkonzultációt szintén Fővárosi forrásból tudunk biztosítani, ám azt kerületi család egyelőre nem vette igénybe.

Az év során az alacsonyküszöbű ellátásban jelentősen, mintegy harmadával nőtt a megkeresés és a pszichoszociális intervencióban érintettek száma, ami a Főváros által támogatott Véleményvezérek bejövetele (lásd fentebb, Józanság háza c. rész) előkészítő és elindító munkáinak volt köszönhető.

10. ábra: A közösségi ellátásban megjelentek megoszlása a közösségi szolgáltatások igénybevétele szerint (VIII-IX. kerület, 2007-2020)

Forrás: saját szerkesztés

6.1.4 A IX. KERÜLETI KÁBITÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUMBAN VÉGZETT MUNKA

Az alapítvány Pesti Felépülési Központja évek óta aktívan részt vesz a IX. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) munkájában. A 2013 óta minden évben a KEF-ek számára kiírt pályázatok elkészítésében és megvalósításában, a szakmai partnerek rendszeres informálásában, a helyi drogstratégia elkészítésében és felülvizsgálatában, a KEF Kezelés-ellátás Munkacsoportjában, illetve a Párbeszéd Műhely munkájában. A KEF tagjaként rendszeresen részt veszünk a kerületi, szociális témájú, avagy a lakosság számára szervezett eseményeken. A KEF programjairól folyamatosan beszámoltunk a szervezet honlapján, illetve Facebook oldalán.

6.2 Budai Felépülési Központ (III. kerület) 2023. évi tevékenységei

A Budai Felépülési Központ a Kék Pont III. kerületi drogambulanciájának bázisán, 2016-ban jött létre. A Kék Pont 2001-től dolgozik Óbudán, Budapest III. Kerület Óbuda Békásmegyér Önkormányzatával megkötött együttműködés megállapodás alapján. Az együttműködés célja, hogy a kerületi önkormányzat a Kék Pont tevékenységének segítségével biztosítsa a kerületi lakosság számára a szenvedélybetegek alacsonyküszöbű és közösségi ellátását. Cél a veszélyeztetett, fiatal kerületi lakosok elérése, drogrevenió megszervezése a kerületi szakemberek segítségével. Az együttműködés sikere érdekében az Óbudai Önkormányzat az alapítvány számára egy helyiségcsoportot is biztosít, amelyben az alapítvány kerületben végzett szakmai munkája zajlik.

6.2.1 MUNKATÁRSAINK ÉS A HUMÁN ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE

2023 végén a Budai Felépülési Központban a szakmai feladatokat összesen 9 kolléga és 2-4 önkéntes látja el. Közülük a következő szakemberek dolgoztak a kliensellátásban: pszichiáter, szociális munkás, addiktológiai konzultáns, pszichológus, szociológus, kulturális antropológus. Az általuk ellátott munkakörök: orvoskonzultáns, segítő, terápiás munkatárs, szociális munkatárs. A járóbeteg ellátást egy pszichiáter és addiktológus szakorvos biztosítja. A felépülési központ és a III. kerületi ambulancia vezetését a korábbi vezető gyeseinek ideje alatt (2022 vége óta) szakmai és operatív megbízott vezetők végzik.

A szakmai munkát végző munkatársak kötelező továbbképzésénél irányadó az erre vonatkozó jogszabály, a megbízási szerződéssel rendelő munkatársak a kötelező képzéseik teljesítéséről maguk gondoskodnak. Amikor erre lehetőség van, az alapítvány nagyobb résztvevőszámmal, előadásokkal, szakmai kerekasztalokkal jelenik meg a jelentősebb hazai szakmai rendezvényeken, a részvételi díjakat ilyen esetekben finanszírozza a kollégák számára. 2023-ban a pszichoterapeuta, családgondozó, illetve szakpszichológus képzésre járó kollégák folytatták a képzést, az egyéb továbbképzéseken minden dolgozó az ütemezésnek megfelelően vett részt, egy fő szakpszichológusi képzése 2023 novemberében véget ért, ő tevékenységét 2024-től végzett szakpszichológusként folytatja. E mellett 2023-ban is folytatódtak a 2018-tól, negyedévente szervezett szakmai napok, amelyek a belső tudásátadás és a módszertani fejlesztés színterei.

6.2.2 INFRASTRUKTÚRA

A csökkenő források miatt az infrastruktúra jelentősebb fejlesztésére 2023-ban nem volt mód. A szokásos megelőző karbantartáson túl a mindössze 2 db laptop cseréjére került sor. A beruházást az alacsonyküszöbű ellátás állami finanszírozásából elkülönített forrás tette lehetővé.

6.2.3 A MEGJELENŐ KLIENSEK ADATAI

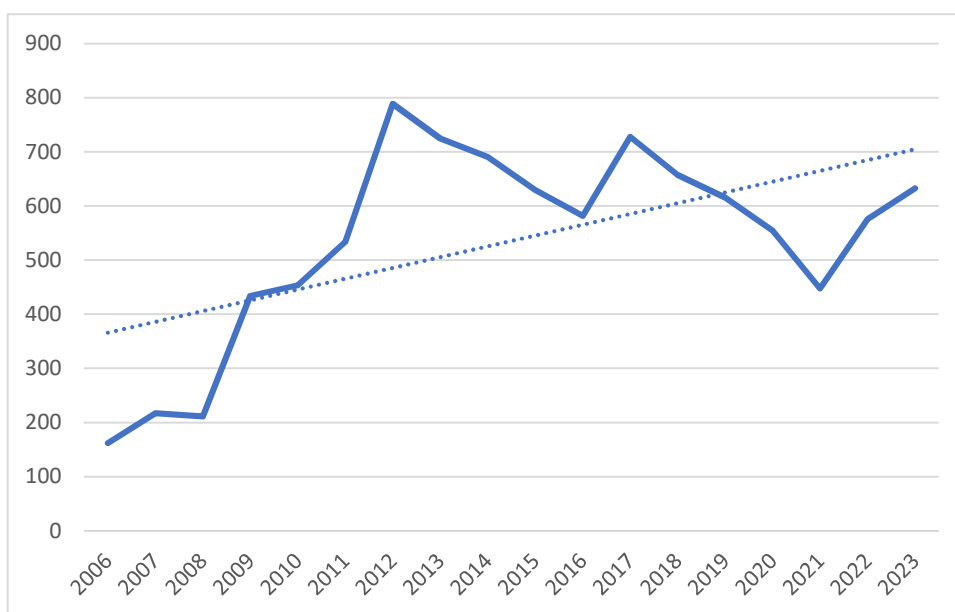
A Budai Felépülési Központ 2006-15 között átlagosan 100 új droghasználó klienst fogadott. Az előző években regisztrált kliensekkel együtt ebben az időszakban átlagosan évente közel 200 droghasználó klienst láttunk el, a szerhasználókkal és a hozzátartozókkal éves átlagban közel 1700 kontaktust történt. Rövid ideig tartó forgalomcsökkenés mindössze 2012 után volt megfigyelhető, amikor a finanszírozás átalakítása miatt a feladatmutatót 80-ról 41-re csökkentették. Azonban a kliensszám ezt követően is meredeken emelkedett, 2016-ban már 263 új, 54 régi, 2017-ben 369 új, 56 régi klienssel dolgoztunk. Emiatt már 2017-ben két alkalommal kértük a feladatmutató emelését, ám azt a szaktárca nem engedélyezte. A 2018-as év, a 2016-17-eshez hasonlóan, forgalmasabb volt a korábbiaknál, a Budai Felépülési Központ tekintetében a finanszírozott, 41-es feladatmutató helyett folyamatosan 50 feletti volt az átlagos kliensforgalom, az év során 37 régi és 377 új klienst fogadtunk. A 2017-ben kialakult várólista 2018-ra állandóvá vált. A várólisták kezelése a kollégáktól jelentős kapacitást igényel, ezért az önkéntes kezelésre jelentkezőket előnyben részesítjük az elterelésre jelentkezőkhöz képest. E mellett 2019-től a szociális normatíva finanszírozásán felüli létszámot önköltséges alapon is tudjuk fogadni, mivel szakember kapacitás szolgáltatásként havi 5-8 fő erejéig még a finanszírozott klienslétszámon felül is rendelkezésre áll. 2019-ben az 52 régi kliens mellett 366

fő újat fogadtak munkatársaink. Összességében 2016-19 között az átlagos kliensszám elérte a 400 főt, az előző időszakhoz képest közel 3,5-szeresére (345 főre) nőtt az éves átlagban fogadott új kliensek száma, míg a tartósan ellátásban lévők száma nagyjából felére, 50 főre csökkent.

2023-ban összesen 326 fő volt ellátásban, közülük 270 fő új kliensként – ez a klienslétszámban az előző évi közel dupláját jelentette, amit a kapacitások egyensúlyban tartásához az egy főre jutó megjelenések számának csökkenése kompenzált. Az éves 1720-as megjelenési alkalomszám így is mintegy 8 százalékponttal meghaladta az előző évit.

A járóbetegellátásban minden kliens megjelent, a megjelenések száma az előző évekhez képest itt is közel 10 százalékponttal emelkedett, 633 alkalomra.

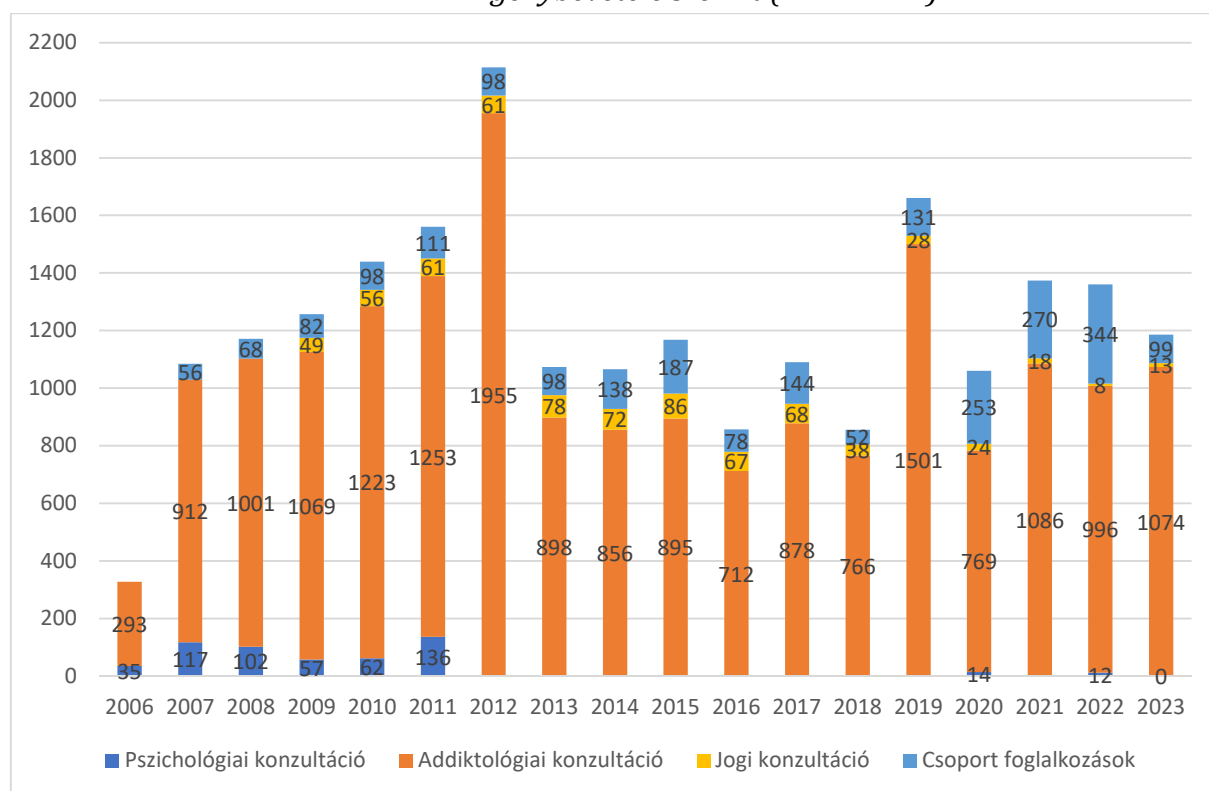
11. ábra: A megjelenések megoszlása a járóbetegellátás igénybevétele szerint (2006-2023)

Forrás: saját szerkesztés

Az ambulancián 2023-ban is folytatódott a hozzátartozói konzultáció, csoportos formában, az alacsonyküszöbű ellátás keretében, amely ellátás egyre népszerűbb. Az online csoport mellett az év egy részében személyes csoport is működött, illetve család és pár konzultációra is lehetőség nyílt, Fővárosi támogatású projektből. Az igényelt jogi konzultációk száma valamelyest nőtt az előző évekhez képest, ilyen 13 esetben igényeltek az év során.

12. ábra: A közösségi ellátásban megjelentek megoszlása a szolgáltatások igénybevétele szerint (2006-2023)

Forrás: saját szerkesztés

A BFK-ban keddi napokon az Anonim Alkoholisták helyi csoportja találkozik, együttműködés keretében. Az alacsonyküszöbű ellátásban helyi játszótéren működtettek szülőcsoportot kollégáink, ami kétheti rendszerességgel ült össze, 10-15 fővel (összesen 513 megjelenési alkalmat produkálva).

6.2.4 A III. KERÜLETI KÁBITÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUMBAN VÉGZETT MUNKA

Az alapítvány Budai Felépülési Központja évek óta aktívan részt vesz a III. kerületi KEF munkájában. Közreműködünk a KEF-ek számára kiírt pályázatok elkészítésében és megvalósításában, a szakmai partnerek rendszeres informálásában, a helyi drogstratégia elkészítésében és felülvizsgálatában, intézménylátogatókat fogadunk, megkeresés esetén szakemberek közötti konzultációval esetmegbeszéléssel segítjük a más szakterületen dolgozó kollégák munkáját. A KEF tagjaként rendszeresen részt veszünk a kerületi, szociális témájú, avagy a lakosság számára szervezett eseményeken. A KEF programjairól folyamatosan beszámoltunk a szervezet honlapján, illetve Facebook oldalán.

6.3 Utánpótlásképzés

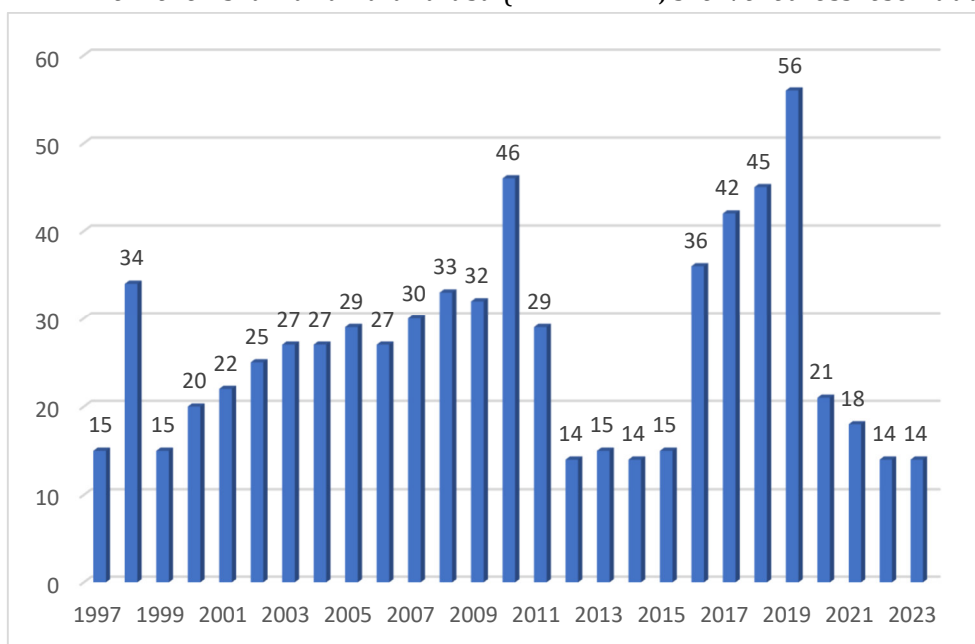
Egy-egy droghasználó kliens esete révén kerülünk kapcsolatba és alakítunk ki együttműködést szakemberekkel (pl. droghasználó fiatalok tanárai, szociális munkások). Ilyenkor szupervíziót, esetmegbeszélést vagy közös esetgondozást vállalunk.

A Kék Pont Alapítvány rendszeresen fogad terepgyakorlatra diákokat felsőoktatási intézményekből. Az addiktológiai konzultánsokat, pszichológusokat és szociális munkásokat

képző felsőoktatási intézmények közül az ELTE és a SE megfelelő karaival a legszorosabb a kapcsolatunk.

Egyre több programot kínálunk a pedagógusoknak, szakembereknek tréningek, akkreditált továbbképzések formájában. A pedagógusok számára a korábbi években egy, a gyermekvédelemben és a szociális területen dolgozó szakemberek továbbképzése érdekében korábbi képzésünket e-learning program formájában is akkreditáltattuk. A programok célja egyrészt, hogy a résztvevők érzékenyebbé váljanak a drogproblémák iránt, segítséget kapjanak felismeréséhez és kezeléséhez. Másrészt a programokon a drogmegelőzés és a drogkezelés hatékonyságának fokozása érdekében, a különböző területen dolgozó szakemberek és intézmények közötti együttműködés kerül fókuszba. 2023 folyamán a elektronikus felületen összesen 8 db szociális szakemberképzést tartottunk, Korszerű addiktológia témában, amin összesen több mint 150 fő vett részt. Az év során megszervezett 2 db ASI tréningen 9 szakember sajátította el az addiktológiai súlyossági index gyakorlati használatát. Az év során kéthetente működött a szülőklub, problémás kamaszok szüleinek az év végére pedig digitális szülő témájú előadást dolgoztunk ki, amiből 3 próbaelőadást is tartottunk, összesen több mint 50 résztvevővel. Az év során 7 fő addiktológiai konzultáns gyakoronok mellett 7 pszichológus hallgató vett részt egyéni gyakorlaton.

13. ábra: Egyéni és csoportos intézményi gyakorlatra, intézménylátogatásra érkezők számának alakulása (1997-2023, szervezeti összesen adatok, fő)

Forrás: saját szerkesztés

6.4 Az Innovációs Munkacsoport tevékenysége 2023-ban

A Biopolitikai Műhely 2014 óta elsősorban a mértékletesség eszméjének népszerűsítésére, innovatív, prevenciós és információs programok kidolgozására, illetve az ezekkel, és a felépülés-centrikus addiktológia népszerűsítésével kapcsolatos kommunikációra koncentrált. A hatékony munka érdekében a bevonás alapú programok és a megelőző célú tájékoztatás közel azonos arányban volt jelen. Az Innovációs Munkacsoport 2020-ban, a korábbi BPM

szakembereiből jött létre. 2021-től a szakembergárda a szakmai kommunikációért felelős munkatárssal bővült.

Az Innovációs Munkacsoport munkatársai működtetik az alapítvány Facebook profilját, illetve koordinálják a munkánk kapcsán keletkező média megkeresések megválaszolását, illetve az általunk kezdeményezett média megkereséseket (sajtóközlemények, tájékoztatók stb.). Kommunikációnkban az utóbbi években a hangsúly a hangzó és képi, illetve írott sajtó esetén is az online felületekre helyeződik. Saját felületeink közül statikus, általános információkat nyújtó honlapunk mellett a friss információkat napi frissítésű Facebook profilunkon, Mixcloud és Youtube csatornáinkon közöljük. A Facebook oldal követőinek és lájkjainak száma 2022-re meghaladta a hatezer főt, egy-egy poszt organikus elérése 3-4 ezerre, a napi oldalmegtekintés átlagosan 70 körülire tehető, de lakossági kampányaink időszakában az egyes posztok elérése a 10 ezret, a napi oldalmegtekintések a 300-at is meghaladták. Az oldalon létrehozott eseményekkel elérték száma 2016 óta átlagosan évi 5-6 ezer fővel nő, A 2020-as évekre meghaladta a 110 ezret.

6.5 Száraz November

2016-ban hirdettük meg először az önmagunk és az alkoholhoz fűződő viszonyunk jobb megértésére épülő, egy hónapos absztinencia kampányunkat, az angliai Sober October mintájára. A harmincnapos, alkoholmentes közösségi programot kollektív öngondozásként értelmezve szerveztük meg a Facebookon. Az alapítvány munkatársai a kampánytól azt várták, hogy szélesedik az alkoholoról folyó társadalmi párbeszéd, valamint olyan egyéni élmények és felismerések birtokába jutnak a résztvevők, amellyel hatékonyabban tudják az alkoholfogyasztásukat szabályozni, valamint megelőzni a problémás ivás kialakulását. Az esemény célja a mértékletesség erényének és az öngondozás gyakorlatának elmélyítése az alkohol iránti sóvárgásban megtalált tanulságok által. Az esemény médiatámogatója kezdettől a Tilos Rádió 7térítő c. műsora, segítségükkel és a Facebook kampánnyal egy hónapra a teljes magyar sajtót tematizáltuk, illetve erősen áthangoltuk a Kék Pontról és üzeneteiről a sajtóban megjelenő asszociációkat. A Száraz November már első alkalommal közel 100 ezer embert ért el az online térben, az alkoholmentes hónaphoz közel 10.000 ember csatlakozott, és létrejött az első, alkoholmentességet támogató online felépülési közösség, amely azóta is működik. A következő években a kampányra kutatások, együttműködések épültek maga a kampány pedig éventer változó tematikával működött. Így foglalkoztunk például a nők, a felsőoktatási hallgatók alkoholfogyasztásával és az ünnepekhez kötődő fogyasztási szokásokkal. A 2020-21-es járványidőszak alatt a kampányban a jelenléti programok mellett online eseményeket is szerveztünk. 2021-22-ben elkészült a merjkevesebbet.hu oldal ahol a száraznovemberezők podcastban, videóban vallanak a kihívás alatt gyűjtött pozitív élményeikről. A honlap emellett a más örömforrásokkal kapcsolatos mértékletes fogyasztás népszerűsítéséhez is tartalmi bázist kínál, így a mértékletesség kampány már egész évre kiterjeszhetővé vált.

A 2023-as kampány célja ezért a közösségépítés, jelszava: Merj kevesebbet, legyünk többen! volt. Ennek jegyében először tartottunk önkénteseink, támogatóink és együttműködő partnereink számára találkozt, illetve hirdettünk széleskörű adománygyűjtő kampányt. A korábbi években kidolgozott tartalmak felhasználásával megalapoztuk azt az önkéntes bázist (Száraz November Nagykövetek), akik a további években a közösségépítést segítik majd.

Sikeres adománygyűjtő eseményünkön szakemberek, művészek és celebek beszélgettek a mértékletes fogyasztásról, művészetről, közösségről.

6.6 Tépőzár

A Száraz November kampányunk mintájára, 2018 tavaszán elindítottuk a Tépőzár – harminc nap marihuána nélkül című kampányunkat. A program, sikerére való tekintettel a következő években a programot ismét megrendeztük. A Covid helyzetre való tekintettel a programot 2020-ban Alkohol Drog Karantén címen egész évre meghosszabbítottuk. 2021-től a kampány ismét a szokásos, március 21-április 20. közötti időszakban zajlott.

A progresszív szemléletű öngondozó program elsősorban azoknak szól, akik napi vagy heti rendszerességű marihuána szívók, és segítők szeretnék megregulálni a használatukat, vagy problémásnak érzik a szívást, de eddig még nem tettek semmit annak érdekében, hogy ezt menedzseljék vagy megszüntessék. A kampánnyal szándékunk felhívni a figyelmet a problémás fogyasztást megszüntető segítői lehetőségekre, az öngondozásban rejlő önerőre és a józanság megtartását támogató programokra. A Tépőzár alatt tapasztalati szakértők és képzett támogatták a vállalás megtartását, de a közösen megélt élményekből mindenki meríthetett, aki részt vett a kihívásban, és megosztotta másokkal is a tapasztalatait az anonim fórumban, az alapítvány honlapján. A programnak semmilyen módon nem célja vagy témája a marihuána legalizációja, a központi kérdés a függőség elkerülése és a problémás használat megszüntetése vagy menedzselése.

6.7 Józanság Háza

A program előkészítése 2020-ban, a Gubacsi utcai hajléktalanellátóba kihelyezett online pontunk működtetése során vetődött fel a dizájner szereket használó hajléktalan emberek szükségleteinek, kezelési lehetőségeinek kérdése, különös tekintettel arra, hogy a hajléktalanellátásban ezek az emberek látszanak-e, illetve megkapják-e a szükséges segítséget?

A 2021-22-ben végzett terepkutatásra alapozva, Fővárosi támogatással valósult meg 2022-23-ban az első Józanság Háza program, a Véleményvezérek bejövetele című projekt keretében. A projekt a véleményvezérek, mint tapasztalati szakértők bevonásán és pszichoedukációján keresztül az érintettek elérését, információ nyújtást és ártalomcsökkentést tűzött ki célul. Velük és közreműködő partnereink, a HepaGo, a BMSZKI, a Máltai Szeretetszolgálat, a Vöröskereszt, illetve ezen nagyobb szervezetek által működtetett hajléktalanellátó intézmények és munkatársaik segítségével több mint száz szerhasználót értünk el. Számukra több mint egymillió forint értékű ártalomcsökkentő eszközt (fertőtlenítők, vitaminok, étkezést, rendszeres vízfogyasztást támogató eszközöket, melegítő fólia, kesztyű stb.) osztottunk ki, illetve az intézményi fejlesztéshez egy javaslatcsomagot is kidolgoztunk.